

Novo mesto, 10. junij 1993

V prastarem grobu se je zalesketalo zlato

Pod skrbno arheologovo roko se je zalesketalo zlato. Tриje kot pero tanki lističi rumene kovine so rutinsko arheološko izkopavanje na novomeškem Marofu za nekaj dni spremenili v medijsko senzacijo. Kdo je bila skrivnostna kneginja in koliko skrivnosti ter lepot še skrivajo gomile?

Arheologi se temeljito in vztrajno zajedno v preteklost. A bi človek, ki bi na hitro sodil, da je njihovo delo dolgočasno, hudo pogrešil, kajti nabito je z raziskovalno napetostjo, še zlasti pa je zanimivo v trenutkih, kakršne so te dni doživljali arheolog Borut Križ in člani njegove ekipe pri izkopavanju prastarih gobišč na Kapiteljski njivi na Marofu nad Novim mestom. V petintridesetem grobu pete gomile, ki jo sedaj s pomočjo delavcev na javnih delih razkrivajo, so prisle na dan najdbe, zaradi katerih so pričela njihova srca hitrej utripati. Že prejšnji ponedeljek, ko so ugotovili, da je v grobu večje število steklenih in jantarjevih kroglic, jih je obšla vesela slutinja, ki se je potem, ko se je iz groba zableščalo še zlato, tudi potrdila: naleteli so na knežji grob, kakor ponavadi imenujejo bogatejše grobove iz starega veka.

Novo mesto ima bogato tradicijo arheoloških izkopavanj, saj bomo prihodnje leto praznovali že stoletnico, odkar so zasadili prvo lopato. Ta jubilej načrtujejo v Dolenjskem muzeju pravljiti z veliko razstavo vseh doseglih najdragocenejših najdenih predmetov. Usoda sprva mestu ni bila naklonjena, kajti izkopanine so romale v tuje muzeje. Tudi z Marofa, kjer zdaj že nekaj let načrtno izkopajo. Dve gomili sta bili namreč raziskani že prej, v novejšem obdobju sistematičnega izkopavanja pa zdaj odkrivajo peto gomilo, v kateri je preko sto grobov.

Kaj pravzaprav je gomila? To je velik kup skupaj nавožene ali nanošene zemlje, visok nekaj metrov in s premerom dvajset do trideset metrov. V ta kup so potem staroseci pokopavali svoje mrtve, začenši na sredini, kjer so bili najpomembnejši grobovi, v krogih pa so jim potem sledili še drugi. Gomile, ki jih sedaj izkopavajo, sodijo v čas starejše železne dobe, ki ji pravijo tudi halštatska in je segala nekako v čas od sedmoga do tretjega stoletja pred našim štetjem. Tačas so tukaj živelji Iliri, ki so se sprva posluževali žarnih pokopov, nekako od devetega stoletja dalje pa so pričeli s skeletnimi pokopi v krstah, vse do prihoda Keltov, ki so ponovno pokopavali žarno. Z leti so se gomile seveda precej posele, še zlasti pa jih je prizadelo kmetijsko obdelovanje. Pri oranju so prihajali na dan najrazličnejši predmeti. Zadnje čase, ko so na njive prihrameli traktorji s svojimi globokimi plugi,

je postala slika še poraznejša, zato so se arheologi odločili izkopavanja čimprej dokončati. Dela je še precej, saj jih čaka še veliko gomil.

Arheologi v tekmi s časom

Z izkopavanjem pa ni nujno pohititi samo zaradi oranja, pač pa tudi zaradi drugih vplivov, ki povzročajo, da predmeti, shranjeni v grobovih, hitreje propadajo. Eden takih dejavnikov je zmrzel, ki je zanje postala že nevarna zdaj, ko so tla postala tako plitka; drugi dejavnik so ostre kemične snovi, ki so v zemljo prišle z umetnim gnajenjem. Sestava tal pa že tako ali tako temu, kar je bilo položeno v zemljo, ni bila prijazna. Kisla ilovnata tla so v tisočletjih naredila svoje: razjedla so vse, kar je bilo organskega. Pa še enega sovražnika so imeli ti grobovi, to je človek in njegova roparska strast. Skoraj gotovo je, domnevna arheolog Borut Križ, da sta bila najbogatejša osrednja groba v tej gomili izropana že v davni, verjetno kmalu po pokopu. K takemu sklepjanju vodijo revni ostanki v grobovih, povsem nesmotorno razmetani naokoli.

Toda vrnimo se h grobu premožnejše novomeške praprebivalke ali "kneginje", kakor bi jo lahko tudi imenovali, ki je tako vznemiril

novomeško arheološko srenjo. Grob je postal do današnjih dni nedotaknjen, vendar od trupla ni ostalo nič, saj so v kisi zemlji izginile tudi kosti, od lesene krste pa je na dnu groba ostalo le nekaj koščkov na mestih, kjer so ležali bronasti predmeti, ki so se sicer razkrojili, pri tem pa preparirali les pod seboj. Je bilo pa drugih predmetov toliko, da so strokovnjaki od vesela in začudena ostromeli. Množica raznobarnih steklenih kroglic za ogrlico, različno oblikovanih (nekateri kot živalske glave), je pričala o mojstrstvu in obrtniški spretnosti steklarjev, ki so jih ulili. Posebnost so tudi jantarjeve kroglice, nekatere ornamentiранe, kar je velika posebnost, ter razdelilne ploščice za jantarjevo ogrlico. Že najbolj pa preseča najdba zlata, kar je za grobove iz tega časa prava redkost, na Kapiteljski njivi ga namreč doslej sploh še niso našli. Seveda ne gre za velike količine, našli so le tri tanke ornamentiранe ploščice. Verjetno je nekoč povezane v diadem, krasile žensko čelo.

Kljud temu da je najdba veselo prenenetila, pa je bila na nek način vendarle pričakovana. "Pri nas najdeni predmeti iz halštatske dobe brez pretirane samohvale sodijo v evropski vrh. To kaže tudi veliko zanimanje kolegov iz drugih držav, ki prihajajo vsako leto k nam na ekskurzije. Zgodnja železna doba je čas, ko so tukajšnji ljudje živeli v relativnem blagostanju. Železna ruda pri nas leži tako rekoč po tleh, ljudje, ki so že poznali tehnologijo pridobivanja železa, so jo pobirali in talili, izdelovali železno orodje in orožje, s čimer se je dalo dobro trgovati. Tako so

Zanimanje za najdbo je bilo veliko. Na Marof so prihitali novinarji pa tudi stalni obiskovalci, učenci osnovnih šol, ki si bodo zagotovo zapomnili ta dan. Arheolog Borut Križ ob odkritem grobu ilirske kneginje razlagal učencem 4. d razreda osnovne šole Center, ki jih je pripeljal učiteljica Nevenka Granda, način odkopavanja in ravnanje z najdbami.

si lahko privoščili jantar, predmete iz Grčije in s področja današnje Italije," pripoveduje vodja izkopavanja Borut Križ, ki je neprirčkovane zlate najdbe v grobu seveda vesel. Ko so prejšnji ponedeljek na to najdbo naleteli, so jo skušali ohraniti v tajnosti, a se je novica še isto popoldne raznesla po mestu, tako da so se strokovnjaki zbalili, da bi koga v mestu res popadla zlata mrzlica, zato so ostali na prizorišču vso noč in tako sami, brez prostovoljne pomoči vznesenih amaterjev, drugi dan dokončali delo.

Čudežna moč zlata

Zlato ima seveda magično moč in zbuja medjisko pozornost, vendar so s strokovnega stališča pomembne tudi druge stvari, predvsem ornamenti na zlatu, jantarjevih kroglicah in upodobite na steklenih kroglicah, ki bodo potem, ko jih bodo strokovnjaki v Meinzu, s katerimi v Dolenjskem muzeju že dolgo sodelujejo, restavrirali, povedali mogoče več

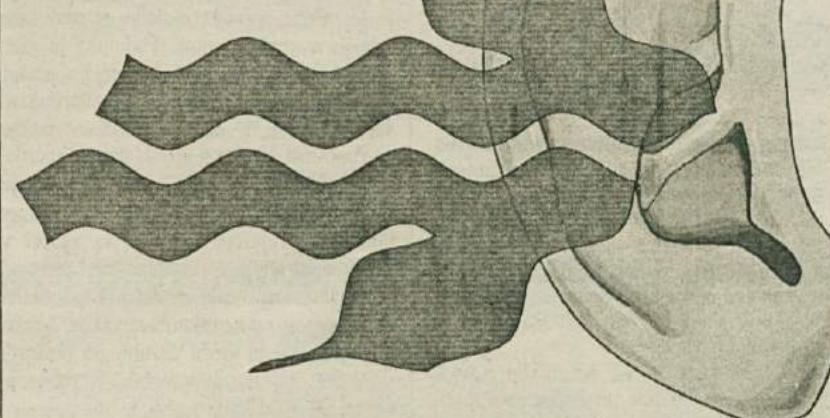
o svojem izvoru, pomenu in morda tudi o družbenem položaju skrivnostne pokojnice iz halštatske dobe. Kar je moč trdit zdaj, je to, da je bila premožna in je uživala zaradi nekaterih stvari, bodisi zaradi rodu, lepote ali drugih sposobnosti, v svojem okolju poseben ugled.

"Kot je videti tudi iz tega primera, položaj groba sam še ne določa njegove imenitnosti, saj smo na bogate najdbe naleteli tudi na robu gomile. Na stotine gomil je bilo v preteklosti že izkopanih. Takrat so se pehali za tem, da bi našli čim lepše predmete za muzejske vitrine. Sele po vojni smo pričeli sistematično odpirati gomile po znanstvenem pristopu in z željo, da nam mrtvi pripovedujejo o svojem življenju," pravi arheolog Borut Križ. Gomile na Marofu imajo torej še veliko povedati, le izkopavati jih morajo ljudje, ki bodo znali tenko prisluhniti njihovi prastari govorici.

TONE JAKŠE

onesnaževanje okolja s hrupom

Boli uho, misel beži, drhti tehnicica

Eden zelo pogostih pojavov, ki vsakodnevno spremljajo človeka, je hrup. Ropota v stanovanju, ropota v službi, ropota na cesti in drugod v okolini, v kateri človek biva. Hrup moti in škodi. Stalen in prekomeren hrup lahko počasi, vendar zanesljivo načenja posameznikovo zdravje. V Novem mestu redno spremljajo obremenjenost okolja s hrupom.

Hrup moti povsod, predvsem tam, kjer mu človek ne more ubežati. Take lokacije so predvsem ob prometnih cestah. Zlasti je neprijeten hrup v tistih naseljih, kjer živijo ljudje, ki delajo v večizmenskem delu. Poseben problem je komunalni hrup, ki ga povzroča nočno praznjenje smetnjakov.

Hrupu kot škodljivemu dejavniku je izpostavljenih vse več ljudi tudi v Novem mestu. To bi bržas lahko zatrdil o sebi poleg Novomeščanov še kdo v Sloveniji, če pa ne, je to tudi zaradi tega, ker je novomeška občina ena redkih v Sloveniji, ki spremi obremenjenost okolja s hrupom. Zavod za socialno medicino in higieno v Novem mestu je opravil doslej že vrsto meritev na tipičnih krajih v Novem mestu in v lokalnih središčih

po občini. Podatki o stanju v letu 1992 kažejo, da je v novomeški občini približno desetina prebivalstva ves čas izpostavljena hrupu. Najbolj zaskrbljujoče so razmere tam, kjer veljajo najstrožja merila glede hrupnosti, to je pri šolah in zdravstvenih ustanovah. Na teh mestih je hrupnost večja od zakonsko dovoljene.

Povečano stopnjo hrupnosti so raziskovalci ugotovili tudi v industrijskih predelih Novega mesta. V tem pogledu še vedno moti okoliško prebivalstvo kompleks Revoza. Vrsta meritev je potrdila pritožbo domačinov, da ventilatorji v Revozovih proizvodnih halah motijo okoliške prebivalce. Hrup v okolini Revoza sicer v 24 urah ne presega zakonsko dovoljene jakosti, vendar je stalen in je komaj nekaj malega pod zgornjo dovoljeno mejo.

Stanje pa se na omenjeni mikrolokaciji lahko v bodoče še poslabša. Skupina SEPO pri Institutu Jožef Stefan je v zvezi s tem opozorila, da se utegne hrup v industrijskem kompleksu Revoza se povečati, ko bo obratovala nova lakirnica, v kateri bodo prezračevalne naprave zmogljivejše.

Tehtnice drhte od hrupa

Najbolj kritične razmere v zvezi s hrupom so v Novem mestu v kopleksu zdravstvenega doma, lekarne in splošne bolnišnice. Mr. sc. dr. Tatjana Gazvoda iz Novega mesta pravi o obravnavanih ekoloških razmerah na tem območju tole: "Hrup prekoračuje tudi po meritvah, ki so bile leta 1988 in 1990, nivo, dovoljen za zdravstvene ustanove. V zdravstvenem domu je moten zlasti stik z bolniki. Drugi moti koncentracijo zdravstvenih delavcev. Če imamo namreč zdravljenje ali delo z ljudmi za zahtevno intelektualno delo, moram reči, da je to delo moteno. Zlasti kadar je vročina in odpiranje okna zaradi visoke temperature, je živž pod našim ambulancami tako močan, da onemogoča kontakt med pacientom in zdravnikom, ki naj bi skoncentrirano postavil dobro diagnozo. Da ne govorim o bolnišnici, kjer gre zelo prometna cesta mimo internega in pljučnega oddelka. Na internem oddelku je soba za intenzivno nego. Mislim, da si lahko predstavljate, kako je bolniku in kako je zdravstvenemu osebju, ki se bori za življenje bolnika v tej sobi.

V lekarini pa zaradi zunanjega hrupa nastopajo težave pri natančnih meritvah, kadar tehtajo določena zdravila, kemikalije. Zakaj? Hrup povzroča namreč vibracije in zaradi tega je moteno tudi delo na teh natančnih tehnicah."

Od lokalnih središč v novomeški občini so po opravljenih meritvah najbolj obremenjene Dolenske Toplice. Tamkajšnje zdravilišče leži ob prometni cesti in hrup presega za ta kompleks dopustno mejo 45 decibelov.

Hrup na delovnem mestu

Ko gre za hrup in njegov vpliv na človeka, omenjajo kot problem posebne vrste hrup na delovnem mestu. "Ta hrup je predvsem problematičen na delovnih mestih, kjer prekoračuje tisti kritični ropot, ki je po uradnih dokumentih 95 decibelov in ki smo ga zdravnik doslej neuspešno skušali znižati na 80. Prekinjajoč ropot bolj škodi kot kontinuiran ropot. Zato je bolj moč hrup kje na gradbiščih ali v halah, kjer nivo v teku dneva ne prekoračuje v povprečju dovoljene meje, vendar pa se tam pojavljajo poki ali pa udarci. Ugotavljamo, da je ta hrup bistveno nevarnejši, povzroča hujše okvare sluhu kot kontinuiran ropot, kakršen je na primer v tkalnicu. Tudi težje se pred njim zaščitimo. Nevarni sta obe vrsti hrupa, česar se vsi ne zavedajo. V tkalnicu na primer so se navadili redno nositi varovalna sredstva, drugod pa tega niso navajeni."

Kaj naj človek stori, da si bo opomogel od teh "udarcev" takega ali drugačnega hrupa. Priporočajo glasbo, vendar ne veliko preglasnil diskoklubov, ki so številnim mladim ljudem že deloma uničili sluh, kot ugotavljajo zdravniki. "Priporočam hojo, plavjanje. Mogoče imamo za plavjanje priložnost v toplicah, za hojo pa jo imamo prav na vsakem koraku. Hoja je primerna za zdravje iz več razlogov: krepi srce in ožilje, človeka pomirja. Hoja krepi tudi naša gibala, vezi mišice, psihično nas pomirja, sem že rekla," priporoča dr. Gazvodova.

Prvo dejanje pri celotni zadavi bi moral biti odpravljanje hrupa. Po priporočilu strokovnjakov naj bi v tistih naseljih, kjer več kot trejtina ljudi popdnevi počiva, zaprli vse prometnice. Kar zadeva zaščito pred hrupom na delovnem mestu, zdravniki priporočajo nošenje osebnih varovalnih sredstev za zaščito ušesa proti ropotu že od 80 decibelov dalje. Za redno uporabo osebnih varovalnih sredstev bi lahko to škodljivo delovanje odpravili. Toda osebna varovalna sredstva naj bi bila, kot rečeno, zadnji od možnih ukrepov zoper premočan hrup.

Varstvu pred hrupom, tako na delovnem mestu kot v bivalnem okolju, bi družba v prihodnosti morala posvetiti več pozornosti kot doslej. Meritev hrupa niso dovolj, če jim ne bodo sledili drugi koraki, če nas bodo iz dneva v dan bolj bolela ušesa zaradi ropota, ki ga hočeš nočes moramo poslušati v industrijskih središčih in v spalnih naseljih.

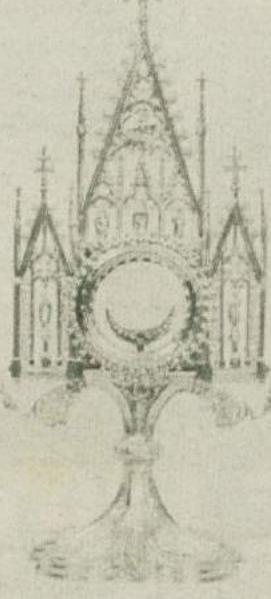
MARTIN LUZAR

Jantarjeva ogrlica na sliki je le ena od najdb iz groba ilirske kneginje. To so v muzeju že sestavili. V grobu je bilo še več ornamentiranih jantarjevih gumbov ali okraskov za obliko in razdelilnih ploščic za ogrlico, tri ornamentirane zlate ploščice, precej zanimivih večbarvnih steklenih kroglic za ogrlico, utež za statue, ostanki fibul in bronaste posode.

Slavko Klančičar:

Luciferčki in angelčki

Poznam učiteljico, ki se vsakič vrne iz šole v naši vasi telesno in duševno napol uničena. Težka torba z gradivom za večerno delo ji kar pada iz rok, ko se sesede na stol, in ponavadi reče: "Danes so pa bili moji ljubi otroci spet pravi luciferčki. Ni mogoče povedati, kaj vse so počeli."

Vselej, kadar sem v družbi domačih prosvetarjev, kar naprej poslušam, kako razposajena in neukrotljiva je naša mladina in kako vse drugačni smo bili mi v njihovih letih.

Že pred časom pa se je nekaj razredov naše osemletke odpravilo na obisk opere v Ljubljani. Zaradi slabih izkušenj je znanko močno skrbelo, kako se bo vse to končalo. Zlasti še, da se komu od njej zaupanih soljarjev ne bi zgodilo kaj hušega. Tudi sam sem z zanimanjem čakal, kakšna se bo vrnila. Bila je res zelo urejena, toda tistih besed o mladih luciferčkih tokrat ni bilo. Vprašajoče sem jo pogledal.

"Danes so bili naši učenci čisto v redu," je pričela. "Nevajeni velikega mesta so se držali skupaj in tudi pri semaforjih so bili zelo disciplinirani. Ne morete si pa misliti, kaj se je zgodilo na predstavi. V dvorano smo prišli med prvimi. Lepo eden za drugim so posedli po sedežih v parterju. Radovedno so se ozirali

Po tem dogodku smo vsi nekaj časa bolj vdano prenašali težave svojega nehvaležnega poklica.

Zadnje čase pa opažam, da hodi znanka vsa uničena domov in spet poslušamo tiste besede o luciferčkih. Ne vem, ali so se naši podeželski otroci poslabšali ali pa je ona že pozabilna na opero. Morda pa je vmes kaj tretjega?

Albina:

Najstniška leta

Mladost je najlepši čas življenja, pravijo. Ta leta prav sedaj preživljajmo tudi jaz. Starši misljijo, da je to čas brezkrnih let, v katerem se še ne zavedamo, zakaj sploh živimo, kaj smo in kaj je življenje. Mi pa čas dozorevanja iz mladostnika v zrelo osebo doživljamo drugače. Smo polni energije - vsejih jo trošimo v nekoristnem delu - in polni neuresničljivih želja in načrtov. Mnogi bi ta čas kar preskočili, če bi ga lahko. V teh letih si nabiramо znanje in izkušnje, ki jih bomo kasneje v zrelih letih še kako potrebovali. Izbiramo si tudi prve simpatije. Res je, da hodimo po dirjih koncertih, nevzdržnih žerkah, toda to je del naše mladosti.

Kot starejši se tudi mi srečujemo s problemi, pa čeprav starši misljijo, da jih mlad človek ne more imeti.

Vem, da bom tudi sama nekoč na mestu svojih staršev, in sprašujem se, ali bom razumela svoje otroke in če bodo oni razumeli mene.

Odčarana Slovenija

Šolanje za zmago

Partizanski knjižni klub je postal na knjižni trgu novo knjigo, tokrat izpod peresa Poldeta Štukija z naslovom **ŠOLANJE ZA ZMAGO**. Knjiga govori o šolanju oziroma izobraževaju vojški vojaški enot med NOB. Avtor, ki je dolenjske gore list (rodil se je v Semiču) je bil sam udeležence NOB in je partizansko šolanje doživel dvakrat, najprej kot učenec oficirske šole GŠ NOV in POS in potem kot predavatelj na isti šoli. Vojško znanje je bistveno dopolnil v povojnem času.

Knjigo je razdelil v tri dele. V prvem obravnava obdobje do ustanovitve partizanskih šol, v ostalem delu knjige pa predstavi vse vojaške in politične šole in tečaje, ki mu jih je uspelo ugotoviti. Vse je sistematično uredil po časovni, organizacijski, kadrovski in programske razsežnosti, pri čemer si je prizadeval opozoriti na skupne značilnosti šolanje glede na zvrsti, rodove in službe ter prikazati te dejavnosti v NOV in POS kot celoti. Iz monografije je razvidno, da so bili partizani samonikla, vendar organizirana in šolajoča se slovenska vojska. In še ena resnica, na katero se je rado pozbajalo: pouk v vseh vojaških šolah je potekal v slovenskem jeziku.

Bile so sicer težave, saj slovensko vojaško izraze tedaj še ni bilo tako razvito, kot je danes, in so morali za mnoge pojme najti ustrezne slovenske izraze. Glavni štab je zato ustanovil Znanstveno sekocijo, katere temeljna naloga je bila pripravljanje in izdajanje učbenikov za partizanske šole. Vojško šolstvo, ki smo ga Slovenci ustvariali in uspešno razvijali med vojno, je torej pomenilo pomembno oporo za razvoj in obstoj redne slovenske vojske. S sklepom zveznih organov o enotni jugoslovenski vojski pa je bila ta težnja slovenskega naroda grobo zatrta.

VINKO BLATNIK

telegrami

- Celjska Mohorjeva založba je izdala ponatis treh mladinskih knjig **Jozeta Tomažiča DRVARKA MARIJA, DRAVSKA ROŽA in PASTIRČKOVA NEBEZA** z ilustracijami Jozeta Berancika.

- Pri Kmčkem glasu so izdali knjige **Marije Cveteč NAŠ VOČA SO VČAS ZAPODVAL** z bohinjskim ljudskim izročilom.

- Sarajevski pisatelj **Miroslav Jančić** je pri ČZP Enotnost izdal pričevanja o sedanjih strahotah Sarajeva pod naslovom **GLAŠNIK PEKLA**.

- Dr. Janko Musek je izdal dve novi deli: **ZNANSTVENA PODoba OS-SEBNOSTI in OSEBNOST IN VREDNOTE**.

- Založba Karantanija je izdala prevod romana **FAKTOTUM** ameriškega pisatelja **Charlesa Bukowskega**.

po 1. maju prvič prične v kraju mala šola, v katero prihaja 8 otrok.

V šolskem letu 1972/73 je pouk na šoli v dveh kombiniranih oddelkih, skupaj 39 otrok), učita jih učiteljici Majda Murn in Ždenka Čelič. Februarja hodi v malo šolo 19 otrok. Klub vsemu je to zadnje šolsko leto, v katerem se odvija pouk v tej stavbi s tako zanimivo zgodovino.

Tu je konec vseh zapisov o njej. Otroci se od tega leta naprej vozijo v osnovno šolo Birčna vas, ki je le 6 km oddaljena od tam. Vozijo se z rednim avtobusom, učenci višjih razredov pa se že dlje časa vozijo v šolo Šmihel.

Stavba je ostala prazna, v lasti občinske skupščine Novo mesto. V njej je imela nekaj časa skladisce tudi Zveza prijateljev mladine Novo mesto (opremo za toliko let grajeni in nikoli zgrajeni Pionirski dom v Dolenjskih Toplicah), zdaj pa bodo stavbo, kot je slišati, dali za dlje časa v najem v poslovne namene. Pouka v stavbi najbrž ne bo nikoli več.

Solska stavba je bila postavljena na robu male kočevske vasi in pravijo, da nikoli ni tako zaživelja, kot bi moral. Že dolgo se vse kulturno življenje odvija v zadružnem domu na Uršnih selih, kjer bi bilo prav, da bi stala tudi šola. Zaradi zgodovine, ki sem jo razgrnila, je razumljivo, zakaj je zrasla prav tu in zakaj je danes ni več.

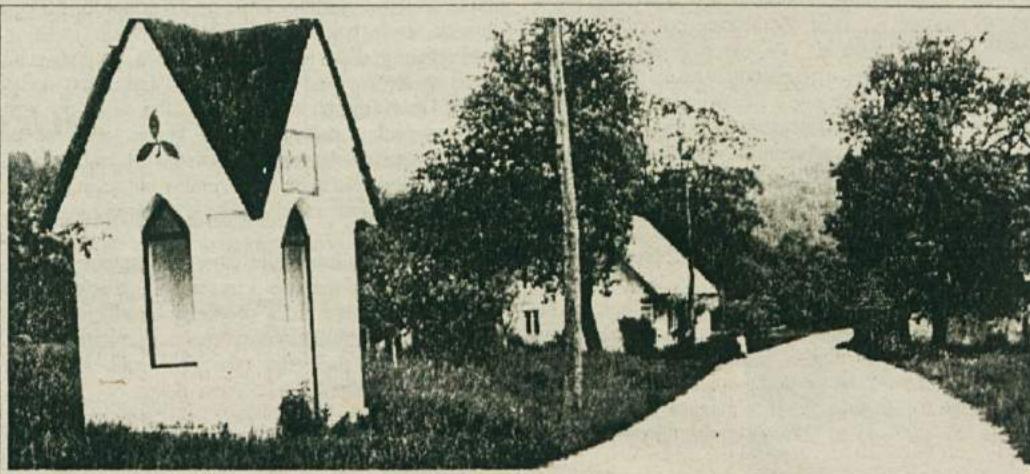
Konec

VIRI:
Kronika osnovne šole Laze
Slovenski šolski muzej
Muzej Novo mesto - Oddelek NOB
S.Pavlič, V. Smolej: Partizansko šolstvo na Slovenskem
Janko Janeč: Partizanski Rog
Zgodovinski arhiv Ljubljana - Enota za Dolenjsko in Belo krajino

Ivana Mestnik Vas Laze in njena šola skozi čas

V šolskem letu 1968/69 uče Marjana Božič, Valerija Bartolj, Ždenka Logar in Stanka Gradišar. V naslednjem letu je kadrovska zmenjava še hujša. Odšli sta Čeličeva in Bartljeva, vrnila se je Gradišarjeva. Ker sta ostali samo dve učiteljici, je na pomoč priskočila Janja Sedlar. V Kroniki je zapisano, da so roditeljski sestanki slabo obiskani, prav tako govorilne ure. Otrok je še vedno 69.

V šolskem letu 1970/71 so na šoli le še trije oddelki; 1. razreda ni več, učence so prešolali v Birčno vas. Ostalih 54 učencev učita učiteljici

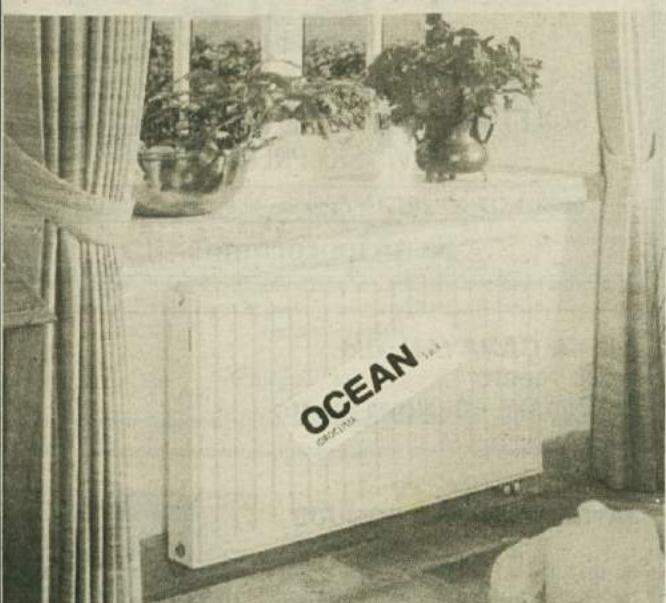
Laze, pogled s severne strani

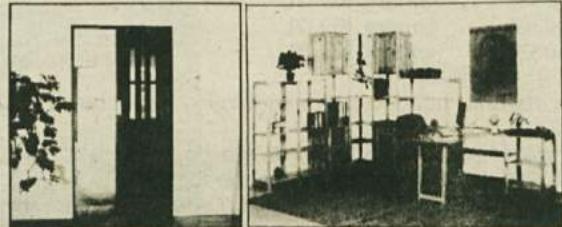

RADIATORJI
EVROPSKEGA
PROIZVAJALCAEVROPSKA KAKOVOST
SLO ATEST
5 LET GARANCIJE
KONKURENČNE CENE
RABATI ZA TRGOVINEin material za:
VODOVOD IN
KANALIZACIJO
CENTRALNO KURJAVA
PLINSKO INSTALACIJO
ELEKTRIKO
BARVE — LAKIV primeru, da vam izvedemo
tudi montažo centralne kurja-
ve, plina ali vodovoda, PLA-
CATE SAMO 3% DAVKA.— gotovinski popust
— obročno odplačevanje

PROGRAM LESNIH IZDELKOV D.D.

Pomlad, ko običajno urejamo in prenavljamo svoj bivalni prostor, delovno
sobo ali kabinet, morda razmišljamo tudi o ekonomičnejši izrabi
prostora, zamenjavi dotrajanega ali morda že dolgo-
časnega pohištva, skratka o funkcionalno,
sodobni in lepi opremi.

Pionir program lesnih izdelkov iz Novega mesta vam nudi:

— pohištvo iz programa DAN in
FRANCI s sestavljenimi regali iz masivnega smre-
kovega lesa,

— harmonika, drsna in preklipava vrata različnih dimenzijs,

— izdelava in dobava vseh vrst leseni oblog fal, sten in stropov,

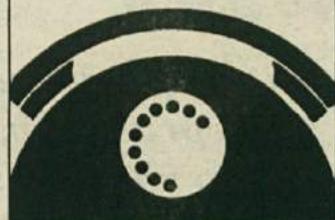
— izdelava in dobava pregradne stene in

— pohištvo po naročilu.

Bankam, šolam, včetem v vsem ostalem pravnim ustanovam nudimo pogodbeno
vzdrževanje skozi vse leto.Za nakup naših izdelkov poklicite Trgovino PIONIR-PIMEX na tel.: (068) 321-826
ali pa obiščite razstavno-prodajni prostor v Cegelnici tel.: (068) 323-147; 323-119
(odcep nasproti Trgovine KZ Krka v Bršljinu), za storitve vzdrževanja pa:

Pionir — program lesnih izdelkov, d.d., Kettejev drevored 37, tel.: (068) 323-189

Poklicite nas in pomagali vam bomo pri vaši odločitvi!

PIONIR**DE** časopis
slovenskih
delavcev**(061) 321-255**in poskrbeli bomo, da boste dobili
časopis, brez katerega je vaše delo
(kateremkoli) sindikatu vsaj
težje, če že ne nemogočeNanj se resda lahko
naročite tudi pisno,
toda zakaj bi se
trudili: poklicite

**Novo pod Gorjanci
Bistro Kaval
Brusnice**

Otvoritev v četrtek, 10. junija, ob 16. uri.
Pridite in poskusite PIZZO KAVAL!

**AGROIMPEX Novo mesto, d.o.o.
notranja in zunana trgovina**68000 Novo mesto, Muzejska 3
tel./fax: 0038 68 21-407
Dir. tel. 0038 68 23-591

zaposlimo v redno delovno razmerje

— komercialista za domači trg

ZAHTEVAMO:

— znanje komercialista ustrezno V ali VI stopnji zahtevnosti
— delovne navade in izkušnje s področja komercialnih poslov

NUDIMO:

— redno zaposlitev in zelo stimulativni dohodek

Informacije po tel.: (068) 23-591 ali 21-407

Rok za prijavo 7 dni po objavi.

Kandidate bomo v roku 5 dni po prejemu vloge povabili na
razgovor.**OBVESTILO**Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, de-
lovnejudi in občane obveščamo, da sta po sklepih Izvršnega
sveta skupščine občine Novo mesto, sprejetih na seji dne 4. 5.
1993 (sklepa objavljena v Uradnem listu RS št. 24/93 z dne 14.
5. 1993).**JAVNO RAZGRNJENA**

- I. OSNUTEK PROGRAMSKE ZASNOVE ZA LOKACIJSKI
NAČRT LOKALNE CESTE DOLŽ-PANGRČ GRM-GABRJE Z AVTOBUSNO POSTAJO GABRJE
kot sestavni del sprememb in dopolnitve družbenega plana
občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 1990 ter
- II. OSNUTEK LOKACIJSKEGA NAČRTA LOKALNE CESTE
DOLŽ-PANGRČ GRM-GABRJE Z AVTOBUSNO PO-
STAJO GABRJE

v času od 21. maja do 20. junija 1993

- v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2,
I. nadstropje, ter
- v prostorih krajevnih skupnosti v Dolžu, Stopičah in Gabru.

JAVNA OBRAVNAVNA

osnutkov navedenih dokumentov bo v:

- KS DOLŽ: v torek, 15. junija 1993, ob 20.00 uri v osnovni
ni šoli v Dolžu;
- KS STOPIČE: v sredo, 16. junija 1993, ob 20.00 uri v
prostorih krajevnih skupnosti v Stopičah;
- KS GABRJE: v četrtek, 17. junija 1993, ob 20.00 uri v
kulturnem domu v Gabru.

Do poteka javne razgrnjive osnutkov lahko podate pisne pri-
pombe, mnenja in predloge na kraji razgrnjive ali pa jih pošlje-
te Sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora Zavodu za
družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo
mesto, Ljubljanska 2.Na javni obravnavi bo navzoč tudi izdelovalec osnutkov doku-
mentov, ki bo dokumenta podrobnejše obrazložil in prisotnim da-
jal pojasnila.

Vljudno vabljeni!

Sekretariat za varstvo okolja
in urejanje prostora
Zavod za družbeno planiranje in
urbanistično načrtovanje
občine Novo mesto**TOM, tovarna opreme, d.d., Mirna**

objavlja prosto delovno mesto

vodja proizvodnje v SPE Avtokonfekcija
za nedoločen časPogoji: srednja izobrazba tekstilno-konfekcijske smeri,
trimesečno poskusno delo.Zaželjena je višja izobrazba tekstilno-konfekcijske smeri in
delovne izkušnje na področju vodenja tekstilne proizvodnje.
Nastop dela je možen takoj.Kandidati naj pisne prijave z dokazili v roku 15 dni pošljejo
kadrovski službi TOM, d.d., Mirna, Cesta 3, bataljona VDV
41, Mirna. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po
opravljeni izbiri.**Ne zamudite!****11. junij — dan odprtih vrat za vse,
ki iščete nov poslovni prostor v
Metliki**Na odlični lokaciji v novem trgovsko-poslovnem centru Metlike
prodamo ali oddamo v najem poslovne prostore, primerne za
trgovsko in vse vrste storitvenih dejavnosti. Nudimo ugodne
prodajne cene in možnost obročnega odplačevanja.Vabimo vas, da si prostore ogledate ob dnevu odprtih vrat,
ki bo v petek, 11. junija, od 8. do 12. ure.Na voljo vam bodo strokovnjaki za področje nepremičnin,
ki vam bodo posredovali vse dodatne informacije.

Informacije in prodaja:

SKB — NEPREMIČNINE & LEASING D.O.O.
Ljubljana, Slovenska 54
telefon: 061/313-231, telefaks: 061/121-202
PE MARIBOR
Ljubljanska 9, telefon: 062/35-564, 062/32-559SKB-nepremičnine &
leasing d.o.o.

FINET sistemi - sistemi nove generacije

tel.: (063) 701-225 fax: (063) 701-033: strojna oprema, programska oprema, grafika, multimedija, računalniške mreže, komunikacije, svetovanje

TIP RAČUNALNIKA	RAM	40 MB	85 MB	120 MB	170 MB	240 MB	425 MB
386 SX 25	1 MB	97200	105240	115920	122400	149400	
386DX 33/64 KB	2 MB	113880	119880	131880	138000	165360	239760
386DX 40/128 KB	2 MB	116880	122880	134880	141000	168360	242760
486DX 33/256 KB	4 MB	189600	200400	205200	232800	307080	
486DX2 50/256 KB	4 MB	208800	220200	225000	252600	326280	
486DX2 66/256 KB	4 MB	235200	246000	250800	267840	351600	

DISKETE	DS/DD	DS/HD
BASF EXTRA 3.5"	144	227
BASF EXTRA 5.25"	90	138

Cene so v tolarjih!

Št. 23 (2286) 10. junija 1993

DOLENJSKI LIST 19

Mešani pevski zbor PIONIR pripravlja v sodelovanju z ženskim pevskim zborom iz Ptuja

KONCERT

ki bo v soboto, 12. junija 1993, ob 20. uri v Osnovni šoli Stopiče pri Novem mestu.

Vabljeni vsi ljubitelji zborovske pesmi na ta priljubljen večer.

PIONIR

OPEKARNA
NOVO MESTO d.o.o.

priporoča obisk trgovine

MODUL

Zalog 21, 68001 Novo mesto
tel.: 068 / 22 - 855
delovni čas: vsak dan od 7 - 19
ob sobotah od 7 - 13

Kupite gradbeni material takrat, ko je najcenejši !

- modularni blok 41 SIT / kom
- apno 330 SIT / vreča
- cement 495 SIT / vreča
- mivka 347 SIT / vreča
- Schiedel dimnik (20 cm) 3.233 SIT / tm
- mreže armature 9 X 6 3.752 SIT / m
- zidak navadni NF 1/1 33 SIT / kom
- zidak silikatni, I. kl. 47 SIT / kom
- zidak silikatni, II. kl. 33 SIT / kom
- bobrovec 44 SIT / kom
- keramične ploščice od 580 SIT / m²
- sifoni od 504 SIT / kom
- pomivalna korita od 3.700 SIT / kom
- splašovalnik LIV 3.740 SIT / kom
- beltop 0.91 753 SIT / ročka
- belton 0.91 543 SIT / ročka
- lesoton 0.91 422 SIT / ročka
- pocinkana cev 1/2" 883 SIT / kom
- samokolnica 4.961 SIT / kom
- trajnožareči štedilnik 38. 280 SIT / kom
- sanitarna keramika in armature

Po tovarniških cenah nudimo peči in cisterne ITPP Ribnica; stavno pohištvo Mizar Volčja draga in Liko Vrhnika; lepenko, izotem V3 in V4, izotek V3, bitumen Izolirke in barve Juba.

**Možnost plačila na 3 čeke in kartico Activa.
Organiziramo dostavo na gradbišče.**

NOVA

D N E V I
NOVOTEHNE '93
OD 2. DO 20. JUNIJA DO 30% POPUSTA

Ne zamudite izredne priložnosti v prodajalnah NOVOTEHNE. Cene so znižane skoraj vsemu tehničnemu blagu!

• Material široke potrošnje

• Gradbena keramika

• Bela tehnika

• Akustika

• Orodje

• Barve

UGODNE CENE,
STROKOVNO SVETOVANJE,
ORGANIZIRAN PREVOZ!

NAJ ŽIVIJO DNEVI NOVOTEHNINI

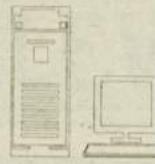
Obiščite poslovalnice Novotehne v Novem mestu, Metliku, Trebnjem ali Krškem.

NOVOTEHNA

UГОДНО
RAČKA, d.o.o.

68000 Novo mesto

tel/fax: (068)21-058

**PC RAČUNALNIK
386 sx/33/80 M**

- OSNOVNA PLOŠČA 386sx/33
- SVGA KARTICA 512 KB
- AT I/O CARD (2s/2p)
- AT (IDE) BUS KRMILNIK
- GIBKI DISK 5 1/4", 1,2 MB
- TRDI DISK CONNER 80 MB
- OHIŠJE MINI TOWER +200 W
- TIPKOVNICA CHICONY
- VGA MONOCHROM MONITOR
- 2 M DRAM MEMORY

samo
92.697 sit
(s prometnim davkom)

Mercator-Kmetijska zadruga
"Suha krajina", z.o.o.
Žužemberk
Grajski trg 3

OBJAVLJA

na podlagi pravilnika o načinu in postopku oddaje gradbenih objektov (izvedba del Uradni list RS št. 27/85)

JAVNI RAZPIS

za izbiro izvajalca za izvedbo agromelioracijskih del na območju Žužemberk, desni breg II.

1. Investitor M-KZ "Suha krajina", z.o.o., Grajski trg 3, Žužemberk.

2. Predmet razpisa: izvedba agromelioracijskih del na področju Žužemberka.

3. Podrobnejše informacije o izvajjanju projekta Žužemberk, desni breg II, lahko ponudniki dobijo pri investitorju.

4. Predvideni pričetek del je 1.8.1993.

5. Merila za izbor najugodnejšega ponudnika:

- cena za delovno uro hidravličnega kladiva
- cena za delovno uro kopača
- reference pri izvajanju enakih ali podobnih del
- ostale ugodnosti, ki jih nudi ponudnik.

6. Interesenti morajo oddati ponudbe vključno 8. dan po objavi tega razpisa na naslov: M-KZ "Suha krajina", 68360 Žužemberk, Grajski trg 3. Odpiranje ponudb bo 3 dni po izteku razpisnega roka na sedežu investitorja.

7. Ponudniki bodo o izidu razpisa in izbiri najugodnejšega ponudnika obveščeni v 5 dneh po odpiranju ponudb.

MELE

ROLETARSTVO • IZDELovanje žaluzij
KOVINSKI PREDMETI

68000 NOVO MESTO • Žabja vas 47 • telefon: (068) 23-673

Se priporočamo!

ADRIA CARAVAN, d.d.
Novo mesto
Zagrebška 20, Novo mesto

objavlja

JAVNO ZBIRANJE PONUDB

za odprodajo oziroma oddajanje v najem opreme, potrebne za snemanje na mikrofilm. Največji možni format je A0.

Inv.št. Naziv osnovnega sredstva

106641	Pretočna kamera Kodak 4584
106642	Transf. Draxler Wein, tip S1000
106643	Čitalnik, tiskalnik za filme Kodak
106644	Transf. Draxler tip S 1000.
106645	Citalnik tiskalnik za mikrofilme
106646	Polnilnik žepkov Kodak
106647	Naprava za razvijanje filmov Kodak
106648	Duplicirna naprava Kodak
106649	Jeklenka za amoniak
106651	Transf. tip A500 Draxler Wien
106652	Merilec gostote Machbet
106653	Mešalna baterija s termostatom
106654	Koračna kamera Kodak
106655	Transf. tip 374217 Draxler Wien
110044	Mikročitalnik DL 5.2 318154
110317	Omara KO-mifj
110318	Omara KO-mifj
110319	Omara KO-mifj
110324	Omara KO 7L
110325	Omara KO 7L
110326	Omara KO 7L

Na zbiranju ponudb lahko sodelujejo tako pravne kot fizične osebe.

Dodate informacije lahko dobite po telefonu (068) 323-202 int. 320, g. Zorko. Pismene ponudbe pošljite v 15 dneh po dnevu objave na naslov: ADRIA CARAVAN, d.d., Zagrebška 20, 68000 Novo mesto, s pripisom "Zbiranje ponudb".

Kaj je DIAMOND?

Kako priti do DIAMOND proizvodov?

Kako najbolje uporabit DIAMOND proizvode?

Kako postati zastopnik DIAMOND?

Kako se včlaniti v DIAMOND Card Club?

Kje izkoristiti DIAMOND članske popuste?

Katere prednosti ponuja DIAMOND znak kakovosti?

**Vaše oko bo opazilo odgovor
že v vprašanjih.**

Vaša roka bo zavrtela številke

**061 445 179   062 512 372   063 411 181
061 445 150   062 511 780   063 411 171**

**in z veseljem Vam bomo postregli
z jasno izbrušenimi odgovori.**

DIAMOND

ČISTA SENZACIJA

ZAHVALA

V 41. letu starosti je nepričakovano odšel od nas dragi brat, stric in bratranec

IVAN ZORAN

iz Herinje vasi 27

Ob boleči izgubi smo dolžni besede zahvale vsem sorodnikom, prijateljem in sovaščanom, posebno Francu Jožefu za nesebično pomoč sodelavcem podjetja Dolenka za pomoč pri organizaciji pogreba, OŠ Šentjernej, govornikoma za besede slovesa in g. župniku za pogrebno slovesnost. Hvala vsem za podarjeno cvetje, vence in sveče in za osebna in pisna sožalja.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni je v 62. letu umrl naš brat in nečak

IVAN VIDMAR

Češnjevsk 13

Zahvaljujemo se vaščanom in sorodnikom za podarjeno cvetje, zdravniku, duhovniku za tolažilne obiske na domu in lepo opravljen obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš dobr mož, oče, dedi, tast, brat, stric in svak

VINKO KEBELJ

z Mestnijih njiv 15, Novo mesto

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, podarili vence, cvetje in sveče in ga pospremili na zadnji poti. Hvala g. kaplanu za opravljen pogrebno obred. Posebej hvala dr. Krescovi in patronažnim sestram za lajšanje bolečin v času bolezni.

Vsi njegovi

ZAHVALA

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le taho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem
in večni mir mi zaželite.*

V 55. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari ata in brat

FRANC GODINA

iz Dol. Stare vasi 52, Šentjernej

Ob nenadni izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom za podarjene vence, cvetje in sveče. Posebej se zahvaljujemo sosedom Hostovim, Puclevim, Pavličevim in Minki Hosta, JP Ljubljana- PE Novo mesto, nadz. Šentjernej, Retourju in g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi, ki so ga imeli radi

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustil

RUDOLF KOVACIČ

z Dobličke Gore 23 pri Črnomlju

Prisrčno se zahvaljujemo sosedom za nesebično pomoč v težkih trenutkih, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pa za darovanje cvetje in sveče. Posebna hvala prijateljem lovčem za spremstvo k poslednjemu počitku in za poslovilne besede ob odprttem grobu.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustila draga mama, babača, prababica, sestra in tetka

ALOJZIJA BREGAR

rojena Hočvar

iz Križa

Ob izgubi se z bolečino v srcu iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojno spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom za nesebično pomoč, duhovniku za opravljen obred in govorniku za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče in stari oče

ANTON KASTREVEC

iz Sred. Laknic 11 pri Mokronogu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in denarno pomoč in pokojnika pospremili na njegov zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Mikčevim in družini Erpič kakor tudi dr. Anici Dolenšek - Berginc, patronažni sestri Zdenki za obiske na domu, kolektivom Iskra Mokronog, Plastoform, Temenica, GD Mokronog in Litostroj. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerke Zlatka, Milena, Zvonka in Fani z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*Draga mama, zdaj počivaš
trudna v tihih zemljicah,
a nas srce tako bolí,
saj ne moremo verjeti,
da več te ni.*

Ob smrti naše drage mame, babice in prababice

MARIJE OBERMAN

iz Draščič

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam lajšali bridkost slovesa, izrekli sožalje in darovali cvetje. Zahvala tudi nekdajnjam sodelavcem in prijateljem s šol Ajdovec, Dvor in Žužemberk. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju iz Metlike, dr. Videtiču in dr. Žalčevi ter osebju interne bolnice v Novem mestu, zlasti dr. Čehovi, metliškemu g. župniku za skrb in tolažbo v zadnjih dneh in lep obred. Posebej se zahvaljujemo sosedom ter bračnemu Marjanu in njegovi ženi Dragici.

Vsi njeni

Draščiči, Kočevje, Srednji Lipovec, Ljubljana, 3. junija 1993

ZAHVALA

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal.
Smrt te vzela je prečeno,
a v naših srcih boš ostal.*

V 52. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE JURŠIČ

iz Ždinje vasi 8

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, znancem in sosedom za izreceno sožalje in podarjeno cvetje. Zahvala GD Ždinja vas in Kamence, Cestnemu podjetju Novo mesto, Novoteksu tkalnici, OS Center in obema govornikoma. Posebno se zahvaljujemo g. župniku iz Otočca zadevno opravljen obred. Vsem in vsakemu še enkrat naša iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, sin Jože in Izidor, hčerka Mojca z družino in ostalo sorodstvo

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša sodelavka

ALOJZIJA KOPLENIK

Od nje smo se poslovili 3. junija 1993 na pokopališču Otočec. Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Kolektiv Hotela grad Otočec

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče, stari oče, pradedek, tast, brat, stric

ALOJZIJ RAUCH

iz Semiča 88 a

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegov zadnji poti v Ljubljani. Zahvaljujemo se MPZ Revoz iz Novega mesta in oktetu iz Ljubljane za zapete pesmi ter g. Kranjcču za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V dneh, ko smo se morali sprijazniti zboleč resnico, da našega dragega moža, ata, starega ata, brata in bratranca

JOŽETA DULARJA - PEPIJA

(1925 — 25.5.1993)

ni več, nismo bili sami, z nami ste bili sosedje, sorodniki, znanci in prijatelji. Zahvaljujemo se vam za ustno in pisno izraženo sožalje. Posebna hvala vsem, ki ste pokojnemu poklonili toliko lepega cvetja, sveče in darovali za sv. maše, Rudijevim in Jožetovim prijateljem kakor tudi Jožetovim sodelavkom ter vaščanom Kostanjko. Hvala govorniku ZB Krško g. Kukovičiću za ganljive besede slovesa, g. kanoniku za lepo opravljen obred, pevcem iz Brestance ter vsem, ki ste našega dragega ata v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Vsi njegovi

